

İQTİSADİYYAT

1. İqtisadi məktəblər içərisində ilk dəfə olaraq öz təhlilini tədavül dairəsindən istehsal dairəsinə keçirən:
 - a) keynsçilik
 - b) marksizm
 - c) marjinalizm
 - d) merkantilizm
 - e) **fiziokratlar**

2. Elmin metodu anlayışına aiddir:
 - a) **dərketmə vasitələrinin optimal tətbiqi üsulları**
 - b) predmetin quruluşu
 - c) faktiki materialların toplanması
 - d) alimin dünyagörüşü
 - e) nemətin bölgüsünün meyarları

3. İqtisadi nəzəriyyənin müasir istiqamətlərinə hansılar daxil deyil?
 - a) neoklassik-sosioloji
 - b) keynsçilik
 - c) **klassik**
 - d) neoliberalizm
 - e) institusionalizm

4. İlk dəfə “oykonomiya” termini hansı iqtisadçı alim tərəfindən irəli sürülmüşdür?
 - a) Platon
 - b) Aristotel
 - c) Katoni
 - d) Varrou
 - e) **Ksenefont**

5. Merkantilizm təlimi məktəbinin əsas nümayəndəsi:
 - a) **A.Monkreyen**
 - b) T.Maltus
 - c) İ.Sismondi
 - d) Mak-Kullox
 - e) A.Tyurqo

6. İqtisadiyyat anlayışı əsasən elmi ədəbiyyatda hansı mənada daha vacib sayılır:
 - a) **istehsal,bölgü,mübadilə və istehlak münasibətlərinin məcmuusu mənasında**
 - b) cəmiyyətin iqtisadi bazisi mənasında
 - c) təsərrüfat müəssisələrinin iqtisadiyyatı mənasında

- d) rayonların, ölkələrin təsərrüfatının iqtisadiyyatı mənasında
 - e) dünya təsərrüfatının iqtisadiyyatı mənasında
7. İqtisadi nəzəriyyənin predmetini daha dolğun səciyyələndirən tərif:
- a) insanların maddi və mənəvi tələbatlarının dinamikası haqqında elmdir
 - b) istehsal olunmuş nemətlərin istehsalı və bölgüsünün meyarları haqqında elmdir
 - c) natural sərvətlər haqqında elmdir
 - d) məhdud iqtisadi ehtiyatlar şəraitində insan cəmiyyətinin inkişafının ən ümumi qanunları haqqında elmdir**
 - e) sərvət yaradan, istehsal sferasını öyrənən elmdir
8. Marksist yanaşmaya görə: iqtisadi nəzəriyyənin predmeti hesab etmək olarmı?
- a) millətin sərvəti
 - b) istehsal münasibətləri və onların inkişaf qanunları**
 - c) təsərrüfat subyektlərinin davranışı
 - d) ehtiyatların məhdudluğu
 - e) tələbatların sonsuzluğu
9. Təbiət və cəmiyyət qanunlarının vəhdəti nədədir:
- a) insanların fəaliyyətindən asılı deyillər
 - b) insanların iqtisadi fəaliyyəti vasitəsilə təzahür edir
 - c) tarixən keçici xarakter daşıyır
 - d) obyektiv xarakter daşıyırlar**
 - e) daimi xarakter daşıyır
10. İqtisadi insan modeli kim tərəfindən irəli sürülmüşdür
- a) A.Simit**
 - b) D.Rikardo
 - c) C.S.Mill
 - d) C.Keyns
 - e) Mak-Kullox
11. A.Vaqner insan təbiətində nemətlərin çatışmaması hissini insanların iqtisadi fəaliyyətində nə ilə bağlayırdı?
- a) fayda götürmək arzusu və cəzadan qorxmaq**
 - b) şərəf hissi və ayıblıq
 - c) müəyyən fəaliyyət göstərmək səyi və onun nəticələrinin təhlükəsizliyi
 - d) vətəndaş borcu hissi
 - e) vicdan əzabından çəkinmək hissi
12. Elmi iqtisadiyyatda “gəlirlər” haqqında ilk fikirləri kim söyləmişdir?

- a) **Ksenofont**
- b) Platon
- c) Aristotel
- d) Katoni
- e) Varrou

13. P.Samuelson iqtisad elminin görkəmli nümayəndələrindən üçünü fərqləndirmişdir:

- a) **A.Smit, K.Marks, C.M.Keyns**
- b) A.Smit, D.Rikardo, K.Marks
- c) K.Marks, C.M.Keyns, A.Marşal
- d) C.M.Keyns, K.Marks, A.Marşal
- e) C.Mill, D.Rikardo, A.Marşal

14. Tədqiqat obyektindən təsadüfi, keçici olanların sərf-nəzər edilməsi və tədqiqatın daimi, sabit, tipik olan, onun mahiyyətini əks etdirən hadisə və proseslər üzərində cəmləşdirilməsi-iqtisadi nəzəriyyənin hansı tədqiqat metodudur:

- a) Induksiya
- b) deduksiya
- c) pozitiv təhlil
- d) **elmi abstraksiya**
- e) normativ təhlil

15. İqtisadiyyatda metod nəyi ifadə edir?

- a) **qaydaların,göstərişlərin,normaların,prinsiplərin köməyi ilə məqsədə nail olmaq yollarını müəyyən edir**
- b) iqtisadi sistemin gizli strukturunu izləyir
- c) iqtisadi kateqoriyaların daxili əlaqələrini göstərir
- d) təsərrüfat fəaliyyətində texnikanın rolunu və əhəmiyyətini göstərir.
- e) ümumi norma kimi çıxış edir

16. Aşağıda hansı metod düzgün verilməyib?

- a) elmi abstraksiya
- b) təhlil və sintez
- c) tarixi və məntiqi
- d) induksiya və deduksiya
- e) **ümumi norma**

17. İqtisadi nəzəriyyənin predmetinin öyrənilməsində daha geniş hansı metodlardan istifadə edilir?

- a) **analiz və sintez**
- b) elmi abstraksiya
- c) təhlil
- d) induksiya
- e) deduksiya

18. Hansı iqtisadçı alim metod və metodologiyanı yolçunun yolunu işıqlandıran fənar adlandırmışdır?

- a) **Bekon**
- b) Heqel
- c) Fridmen
- d) Mitçel
- e) T.Veblen

19. Mülkiyyət obyektlərinin ictimai mülkiyyətdən xüsusi mülkiyyətə keçməsi prosesi:

- a) milliləşdirmə
- b) invertənlaşma
- c) **özəlləşdirmə**
- d) müsadirə
- e) dövlətsizləşdirmə

20. Mülkiyyətin subyektlərinə aid deyil:

- a) dövlət
- b) hüquqi və fiziki şəxslər
- c) **resurslar**
- d) iqtisadi subyektlər
- e) istehlakçıların maraqları

21. Mülkiyyətin obyektlərinə aid deyil:

- a) **kollektivlər**
- b) istehsal vasitələri
- c) istehlak predmetləri
- d) düzgün cavab yoxdur
- e) bütün cavablar doğrudur

22. Mülkiyyətin əsas tipləri hesab edilir:

- a) kooperativ və səhmdar cəmiyyətləri
- b) əmək və qeyri-əmək cəmiyyətləri
- c) **dövlət və xüsusi**
- d) dövlət
- e) xüsusi

23. “Mülkiyyətə Robinzonun bəsit nəzəri ilə bir predmet kimi deyil, insanlar arasında sosial münasibət kimi baxılmalıdır” ifadəsini kim irəli sürmüşdür?

- a) **Heqel**
- b) A.Smit
- c) D.Rikardo

- d) F.Kene
- e) S.Simon

24. Xüsusi mülkiyyətə qarşı ictimai mülkiyyəti “həqiqi, insani sosial” mülkiyyət kimi şərh irəli sürən iqtisadçı alim:

- a) **K.Marks**
- b) A.Marşal
- c) K.Menger
- d) F.Vizer
- e) F.Hayek

25. Özəlləşdirmənin birinci proqramının həyata keçirilməsi neçənci ildən başlayır:

- a) **1996-cı ildən**
- b) 1994-cü ildən
- c) 1995-ci ildən
- d) 1998-ci ildən
- e) 2000-ci ildən

26. Mülkiyyət hüququ:

- a) nemət üzərində müstəsna fiziki nəzarət hüququdur
- b) nemətlərin istifadə olunmasında əldə olunan nəticələrə sahib olmaq hüququdur
- c) nemətin kim və necə istifadə etməsi qərarını qəbul etmək hüququdur
- d) **bütün cavablar doğrudur**
- e) nemətin məhv edilməsi hüququ

27. Azərbaycanda iri müəssisələrin özəlləşdirilməsi üçün zəruri şərt nədir:

- a) **onların əvvəlcədən səhmdar cəmiyyətə çevrilməsi**
- b) onların ixtisaslaşdığı fəaliyyət növünün müəyyənləşdirilməsi
- c) onların dinamik inkişafının təmin edilməsi
- d) həmin müəssisələrin fəaliyyətinin rentabelliyyətinin müəyyənləşdirilməsi
- e) həmin müəssisələrdə invertarlaşmanın həyata keçirilməsi

28. İstehsal ayrıca fərdin maraqlarında həyata keçirilərsə, bu:

- a) kollektiv mülkiyyət və kollektiv mənimsəmədir
- b) səhmdar mülkiyyətidir
- c) **xüsusi mülkiyyət və xüsusi mənimsəmədir**
- d) ictimai mülkiyyət və ictimai mənimsəmədir
- e) kooperativ mülkiyyətidir

29. Kooperativ mülkiyyət nəyin hesabına yararır:

- a) dövlət əmlakının alınması
- b) əməyin və vasitələrin birləşməsi**
- c) istehsal vasitələri
- d) əmək alətləri
- e) səhmlərin satılması

30. "Torpaq islahatı haqqında" qanun neçənci ildə qəbul olunmuşdur?

- a) 1995-ci ildə**
- b) 1993-cü ildə
- c) 1996-cı ildə
- d) 1992-ci ildə
- e) 1997-ci ildə

31. 2001-ci ilin 1 fevralında respublika üzrə neçə min müəssisə özəlləşdirilmişdir?

- a) 23230 müəssisə**
- b) 21311 müəssisə
- c) 19316 müəssisə
- d) 18334 müəssisə
- e) 17556 müəssisə

32. Mülkiyyətin obyektinə aiddir:

- a) əmlak, istehsal və istehlak vasitələri**
- b) kollektivlər
- c) sosial qruplar
- d) müxtəlif cəmiyyətlər
- e) təşkilatlar

33. Xüsusi mülkiyyət-aşağıdakılardan hansının üzərində vətəndaşların hüququnun möhkəmləndirilməsi formasıdır?

- a) hər hansı əmlaka yiyələnmək və tətbiq etmək
- b) hər hansı əmlakdan istifadə etmək və onunla əlaqədar sərəncam vermək
- c) hər hansı əmlakın istifadəsi və onunla əlaqədar sərəncam verilməsi
- d) hər hansı əmlakla əlaqədar sahibolma, istifadə və sərəncam vermə**
- e) hamısı doğrudur

34. Azərbaycanda özəlləşdirmənin başlıca məqsədləri hansılardır:

- a) təsərrüfat subyektləri üçün xüsusi mülkiyyət və sərbəst rəqabət prinsipləri əsasında özü-özünü tənzimləyən bazar iqtisadiyyatı mühitinin yaradılması
- b) xalq təsərrüfatı strukturunun bazar iqtisadiyyatının tələblərinə uyğun olaraq yenidən qurulması
- c) milli iqtisadiyyata investisiyaların, o cümlədən xarici investisiyaların cəlb edilməsi
- d) bütün cavablar doğrudur**
- e) bütün cavablar doğru deyil

35. Qiymətli kağızların buraxılması və satılması yolu ilə formalaşan mülkiyyət:

- a) **səhmdar cəmiyyəti**
- b) order
- c) kredit kartı
- d) elektron pullar
- e) çek

36. Mülkiyyətin subyektinə aiddir:

- a) **şəxslər, kollektivlər, sosial qruplar, dövlət və s.**
- b) əmlak
- c) istehlak vasitələri
- d) avadanlıq
- e) xammal

37. İntellektual mülkiyyətə aiddir:

- a) **ziyahların elmi yaradıcılığı, ədəbiyyat, incəsənət, ixtiralar, layihələr və s.**
- b) maddi və qeyri-maddi dairələr
- c) səhmlər yolu ilə təşkil olunmuş müəssisələr
- d) xırda xidmət müəssisələri
- e) bələdiyyə kommunal mənzil, xidmət məişət müəssisələri

38. Mülkiyyətə aid variantların hansı doğrudur?

- a) mülkiyyət mövcud iqtisadi sistemdə ən başlıca, ən dərin mahiyyətli kateqoriyadır
- b) maddi istehsalın, xidmətin ilkin amilini təşkil edir, təkrar istehsalı şərtləndirir
- c) istehsal, bölgü, mübadilə və istehlakın mahiyyətini müəyyən edir.
- d) **hamısı düzdür.**
- e) heç biri

39. İqtisadi sistem nədir?

- a) məhsuldar qüvvələrdir
- b) iqtisadi münasibətlərdir
- c) istehsal imkanlarıdır
- d) **maddi və qeyri-maddi nemət və xidmətlər istehsalının və istehlakının xüsusi əlaqəsidir**
- e) hamısı düzdür

40. İqtisadi sistem aşağıdakı məsələləri həll edir:

- a) nə, harada, kim üçün
- b) **nə, necə, kimin üçün**
- c) nə vaxt, niyə, harada və kim

- d) işsizliyin və inflyasiyanın səbəsi nədən ibarətdir
- e) niyə, harada, nə vaxt

41. Rəqabətin, istehsalçıların həvəsləndirilməsi sisteminin motivlərinin olmadığı, istehsal vasitələri üzərində dövlət mülkiyyətinin olduğu iqtisadiyyat necə adlanır?

- a) ənənəvi iqtisadiyyat
- b) qarışıq iqtisadiyyat
- c) **inzibati -amirlik iqtisadiyyatı**
- d) bazar iqtisadiyyatı
- e) qərb inkişaf yolu

42. Ən yaxşı iqtisadi sistem insanların çox, ehtiyac duyduğu şeylərə, onların maksimum tələbatını ödəməyə qadir olan sistemdir” kimin fikridir?

- a) **C.Helbreyt**
- b) R Kouz
- c) P.Qriqori
- d) R.Styuart
- e) A.Tyurqo

43. Hansı nəzəriyyəyə görə iqtisadi sistemlərin inkişafı ictimai quruluşun hansı biri olursa olsun, onun əsasında iqtisadi münasibətlər durur və bu münasibətlər cəmiyyətin iqtisadi bazısını təşkil edir?

- a) **marksist nəzəriyyə**
- b) marjinalizm
- c) neoliberalizm
- d) neoklassik nəzəriyyə
- e) institusional nəzəriyyə

44. Hansı iqtisadi sistemdə təsərrüfatçılıq mövcuddur?

- a) bazar iqtisadi sistemi
- b) qarışıq iqtisadi sistem
- c) **ənənəvi iqtisadi sistem**
- d) planlı iqtisadi sistem
- e) keçid iqtisadi sistemləri

45. İqtisadi sistemin fərqləndirici meyarları hesab etmək olar:

- a) resurslar üzərində mülkiyyətin forması
- b) koordinasiya mexanizminin növü
- c) iqtisadi artımın tempi
- d) işsizliyin səviyyəsi
- e) **A+B**

46. Qarışıq iqtisadi sistemin xarakterik xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- a) xüsusi mülkiyyət
- b) ictimai təsərrüfat sistemi
- c) rəqabət münasibətinin yaradılması
- d) dövlət planlarının yerinə yetirilməsi üçün müəssisələrin resurslarının mərkəzləşdirilmiş fondlaşdırılması**
- e) azad sahibkarlıq sisteminin onun əsasını təşkil etməsi

47. Sosial yönümlü bazar modeli digərlərindən hansı əlamətinə (xüsusiyyətinə) görə fərqlənir?

- a) xüsusi mülkiyyətin çox olmasına
- b) sosial xərclərin qalıtıq xarakterində olmasına
- c) güclü sosial siyasət sisteminə malik olmasına**
- d) ümumi milli məhsulda dövlət büdcəsinin xüsusi çəkisinin az olmasına
- e) dövlət mülkiyyətinin payının çoxluğuna

48. Hansı iqtisadi sistemdə əmtəə pul münasibətlərinin xüsusi mülkiyyətin istehsal və istehlakçıların azad rəqabəti hökm sürür:

- a) bazar iqtisadi sistemi**
- b) qarışıq iqtisadi sistem
- c) planlı iqtisadi sistem
- d) ənənəvi iqtisadi sistem
- e) keçid iqtisadi sistemləri

49. Əsas iqtisadi qərarlar dövlət orqanları tərəfindən mərkəzləşdirilmiş qaydada qəbul edilir bu hansı sistemdir?

- a) planlı iqtisadi sistem**
- b) bazar iqtisadi sistem
- c) qarışıq iqtisadi sistem
- d) ənənəvi iqtisadi sistem
- e) keçid iqtisadi sistem

50. Bazar mexanizmi ilə iqtisadiyyatın dövlət tərəfindən tənzim edilməsi əsasında fəaliyyət göstərən iqtisadi sistemdir – bu hansı sistemdir?

- a) qarışıq iqtisadi sistem**
- b) bazar iqtisadi sistem
- c) ənənəvi iqtisadi sistem
- d) planlıq iqtisadi sistem
- e) keçid iqtisadi sistem

51. Aşağıdakılardan hansı iqtisadi sistemin məqsədlərinə aiddir:

- a) tam məşğulluq
- b) iqtisadi artım

- c) iqtisadi azadlıq
- d) iqtisadi səmərəlilik
- e) **bunların hamısı doğrudur**

52. Bazar iqtisadi sisteminin xarakterik xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- a) istehsal vasitələri üzərində xüsusi mülkiyyət
- b) azad sahibkarlıq və seçim prinsiplərinə əməl edilməsi
- c) nə alınırsa, onu istehsal etmək prinsipinin hökm sürməsi
- d) **iqtisadiyyatın çox ukladlığı**
- e) hər bir təsərrüfat subyektinin maksimal mənfəət gətürməyə can atması

53. İnzibati-mərkəzləşdirilmiş sistemin xarakterik xüsusiyyətlərinə aid deyil:

- a) istehsal vasitələri üzərində ictimai mülkiyyət
- b) istehsalçının istehlakçı üzərində hökmranlığı
- c) nemətlərin istehsalının ictimai tələbatdan geri qalması
- d) istehlak predmetlərinin bölgüsünün mərkəzləşdirilməsi
- e) **istehlakçıların istehsalçılar üzərində suverenliyi**

54. İqtisadi qaydaya daxildir:

- a) mülkiyyət hüququnun tənzim edən qaydalar
- b) pul və valyuta qaydaları
- c) rəqabət qaydaları, xarici, iqtisadi qaydalar
- d) **hamısı**
- e) heç biri

55. Sosial qaydalara aiddir:

- a) bazar iqtisadiyyatı həm iqtisadi həm də sosial məqsədlərin həllinə xidmət etməlidir
- b) bazar iqtisadiyyatı harada məhdudlaşarsa orada qeyri səmərəlilikdir.
- c) inkişaf arzu olunmayan sosial nəticəyə gətirə bilər
- d) **hamısı düzdür**
- e) heç biri düz deyil.

56. Bir iqtisadi sistemdən digər iqtisadi sistem prosesində olan iqtisadi sistem:

- a) **keçid iqtisadiyyatı**
- b) bazar iqtisadiyyatı
- c) qarışıq iqtisadiyyat
- d) planlı iqtisadiyyat
- e) ənənəvi iqtisadiyyat

57. Klassik kapitalizm:

- a) xüsusi resurslar üzərində xüsusi mülkiyyətin mövcudluğu
- b) azad rəqabətin hökmüranlığı
- c) işçi qüvvəsi də daxil olmaqla bazarın bütün iştirakçılarının şəxsən azad olmaları
- d) heç biri
- e) **hamısı**

58. Mikroiqtisadiyyat – iqtisad elminin (iqtisadi nəzəriyyənin) tədqiqat obyektinə çevrilmək üçün hansı səviyyədə (çərçivədə) fəaliyyət göstərməlidir?

- a) ölkə
(1) regional
- b) milli
- c) dünya
- d) **müəssisə və firma**

59. Mikroiqtisadiyyat nəyi öyrənir?

- a) **təsərrüfat vahidi səviyyəsində iqtisadiyyatı**
- b) dövlət səviyyəsində təşkil olunan iqtisadiyyatı
- c) kiçik həcmli iqtisadiyyatı
- d) iri həcmli iqtisadiyyatı
- e) yüksək göstəricisi olan iqtisadiyyatı

60. Bazarın meydana gəlməsinin obyektiv səbəbi kimi ən düzgün cavab:

- a) ictimai əmək bölgüsü
- b) **istehsalçının müstəqilliyi və sahibkarlığın azadlığı**
- c) mülkiyyət hüququnun verilməsi
- d) resursların mübadiləsinin sərbəstliyi
- e) ixtisaslaşma

61. Mikroiqtisadi səviyyədə iqtisadi fəaliyyət mexanizmi bazar iqtisadi şəraitində hansı elmi texniki nailiyyətlə əsaslına bilər:

- a) **yeni texnoloji vasitələrdən istifadəsi**
- b) istehsalın təşkili
- c) məhsul və xidmətləri istehsal etməklə tələbatı necə ödəmək
- d) istehsalçının müstəqilliyi
- e) resursların mübadiləsinin sərbəstliyi

62. İqtisadi subyektlərdə və iqtisadi həyatda özlərini müxtəlif fərd və qruplar kimi ifadə edən subyektlər hansıdır

- a) ev təsərrüfatı
- b) firma
- c) bank
- d) dövlət
- e) **hamısı doğrudur**

63. Mikroiqtisadi nəzəriyyə neçənci əsrlərdə daha da formalaşmışdır?

- a) **XVII-XIX əsrlər**
- b) XVIII əsr
- c) XVI əsr
- d) XIV əsr
- e) XV əsr

64. Bütövlükdə mikroiqtisadiyyat iqtisad elminin (iqtisadi nəzəriyyənin) mühüm bölməsi kimi iqtisadi hadisə və prosesləri hansı səviyyədə öyrənir?

- a) ölkə
- b) **müəssisə və firma**
- c) region
- d) dünya
- e) qrup ölkələri (birliklər)

65. Mikroiqtisadiyyatın yaranmasının tarixi dövrü:

- a) ictimai bölgü
- b) **kooperasiya**
- c) manufaktura
- d) maşınlı iri sənaye
- e) heç biri düz deyil

66. Mikroiqtisadiyyatın predmeti:

- a) tələbatın ödənilməsi prosesi
- b) **bazarda iqtisadi subyektlərin davranış qaydaları**
- c) istehsalın təşkili forması
- d) istehsalın sahə və ərazi quruluşu
- e) iqtisadi inkişafın xüsusiyyətləri

67. Mikroiqtisadiyyatın predmetinə daxil olur:

- a) iqtisadi fəaliyyət
- b) iqtisadi subyektlər
- c) iqtisadi nemətlər
- d) **hamısı**
- e) heç biri

68. Mikroiqtisadiyyatın ən mühüm cəhətləri hansılardır?

- a) xərc və ya məsrəflər
- b) qazanc
- c) gəlirlər

- d) hamısı
- e) heç biri

69. Mikroiqtisadi səviyyədə yeni iqtisadi modelin əldə olunmasında vacib şərt:

- a) son hədd istiqaməti
- b) funksional istiqamat
- c) tarazlı istiqamət
- d) hamısı
- e) heç biri

70. Müxtəlif iqtisadi sistemlərin ən fərqləndirici cəhəti:

- a) nemətlərin müxtəlif şəkildə yerləşdirilməsi
- b) iqtisadi fəaliyyətin düzgün əlaqələndirilməsi
- c) **iqtisadi proseslərin tənzimlənməsi**
- d) iqtisadi davranış qaydalarının tənzimlənməsi
- e) iqtisadi subyektlərin fəaliyyətinin davranışı

71. Mikroiqtisadiyyatın predmeti tam şəkildə bu fəaliyyətlərdən hansıdır?

- a) tələb
- b) təklif
- c) mübadilə
- d) **təkrar istehsal**
- e) istehlak prosesi

72. Mikroiqtisadi özəklərin qarşılıqlı fəaliyyətinin nəticəsi:

- a) səmərəlilik
- b) dinamiklik
- c) qiymət
(1) faydalılıq
- d) **mənfəət**

73. Mikroiqtisadiyyat anlayış (kateqoriya) kimi nəyi öyrənir?

- a) ictimai təkrar istehsalı
- b) **fırma (müəssisə) çərçivəsində münasibətlərin öyrənilməsi**
- c) milli iqtisadiyyatla əlaqədar hadisə və prosesləri
- d) dünya ölkələri ilə iqtisadi əlaqələri
- e) regional əlaqələri

74. İstehsal amillərindən istifadə etməklə satış məqsədi ilə məhsul istehsal edib maksimum gəlir və ya müstəqil qərarlar qəbul edənlər kimlərdir:

- a) **firmalar**
- b) banklar
- c) ev təsərrüfatı ilə məşğul olanlar
- d) dövlət
- e) qeyri təşkilatlar

75. Müxtəlif iqtisadi fəaliyyətlə məşğul olan iqtisadi subyektlərin normal fəaliyyətinə təminat verən pul kredit təşkilatı hansıdır:

- a) **banklar**
- b) firmalar
- c) qeyri təşkilatlar
- d) müəssisələr
- e) ev təsərrüfatları

76. İqtisadi vahidlər olmaqla, iqtisadiyyatın istehlak sferasında fəaliyyət göstərən bir və ya bir neçə şəxs başa düşülür:

- a) banklar
- b) firmalar
- c) **ev təsərrüfatı**
- d) müəssisələr
- e) sahibkarlar

77. Sosial-demokratik bazar iqtisadiyyatı modeli üçün aşağıdakı amillərdən hansı xarakterikdir:

- a) **sosial xidmətlərin pulsuz ödənilməsi**
- b) dövlət mülkiyyətin yüksək xüsusi çəkisi
- c) dövlət mülkiyyətin yüksək xüsusi çəkisi
- d) dövlətin aktiv sosial siyasəti
- e) dövlət büdcəsində sosial yönümlü vəsaitlərin xüsusi çəkisi

78. Bazar iqtisadiyyatının öz obyektiv qanunları və idarə olunmasını, sərbəst fəaliyyət göstərməsini və dövlətin həmin prosesə müdaxilə etməməsi məsələsini hansı klassik iqtisadçı göstərmişdir:

- a) **A.Smit**
- b) V.Petti
- c) D.Rikardo
- d) T.Maltus
- e) C.S.Mill

79. Bazar iqtisadiyyatında dövlətin onu tənzimləməsi və dövlətin başlıca vəzifəsi məcmusunun təsiri ilə makroiqtisadiyyatın tarazlı saxlanması kim tərəfindən irəli sürülmüşdür?

- a) **C.Keyns**
- b) F.Şumpeter
- c) B.Boverk

- d) A.Marşal
- e) K.Menger

80. Mənfəət əldə etmək üçün istehsal sahələrində və digər müvafiq sahələrdə çalışan fərd:

- a) sahibkar**
- b) biznesmen
- c) menecer
- d) fermer
- e) kommertsant

81. Gəlir götürmək, mənfəət əldə etmək məqsədilə kənd təsərrüfatı istehsalı sahəsində fəaliyyət göstərən şəxs:

- a) fermer**
- b) kommertsant
- c) muzzdlu iş
- d) biznesmen
- e) sahibkar

82. Mikroiqtisadi qurumu idarə edən şəxs:

- a) menecer**
- b) fermer
- c) kommertsant
- d) biznesmen
- e) sahibkar

83. Sosial yönümlü bazar iqtisadiyyatı modelinin formalaşmasının başlıca vasitəsi kimi hansı amil çıxış edir?

- a) gəlirlərin və məşğulluğun dövlət tənziqlənməsi**
- b) dövlət mülkiyyətinin xüsusi çəkisi
- c) mülkiyyətin özəlləşdirilməsi
- d) mülkiyyətin milliləşdirilməsi
- e) xüsusi mülkiyyətin mövcud olması

84. Liberal bazar modelinin xarakterini hansı amil müəyyən edir?

- a) dövlət tənziqlənməsi
- b) iqtisadiyyatda xüsusi mülkiyyətin aparıcı mövqeyi**
- c) kredit-pul sistemi
- d) dövlət sektorunun xüsusi çəkisi
- e) xüsusi mülkiyyətin mövcud olması

85. Mənfəətə nail olmaq üçün müxtəlif çeşidli iş adamı:

- a) **biznesmen**
- b) sahibkar
- c) Muzdlu işçi
- d) menecer
- e) kommersant

86. Mənfəət, qazanc götürmək məqsədilə iri ticarətlə məşğul olan şəxs:

- a) **kommersant**
- b) biznesmen
- c) menecer
- d) sahibkar
- e) fermer

87. Öz iş qüvvəsini əmtəə kimi sahibkarlara, biznesmenlərə, iş adamlarına müqavilə yolu ilə satan insan:

- a) **muzdlu işçi**
- b) istehlakçı
- c) fermer
- d) menecer
- e) kommersant

88. Hansı baxışa görə, mənfəət izahı dəyərin çevrilmiş formasıdır:

- a) **marksist məktəbə görə**
- b) neoklassik məktəbə görə
- c) neoliberializm məktəbinə görə
- d) klassik məktəbə görə
- e) Liberal model hansı ölkəyə xasdır?

89. Liberal model hansı ölkəyə xasdır?

- a) **amerika**
- b) alman
- c) yaponiya
- d) fransa
- e) isveç

90. İqtisadi modelləri formalaşdıran prinsiplər hansılardır:

- a) iqtisadi
- b) siyasi
- c) sosial
- d) ideoloji
- e) **bunların hamısı doğrudur**

91. A.Samuelsonun fikrincə bu modeldə dövlətin özü birbaşa yüksək miqyasda sahibkarlıq fəaliyyəti göstərir bu hansı modeldir

- a) **fransa modeli**
- b) amerika modeli
- c) yapon modeli
- d) isveç modeli
- e) alman modeli

92. Bu modelin ən əsas xüsusiyyəti sosial iqtisamətli olmasıdır – bu hansı modeldir?

- a) **isveç modeli**
- b) alman modeli
- c) yapon modeli
- d) amerika modeli
- e) fransa modeli

93. Burada hərbi xərclərdən imtina edilib və bütün resurslar sənayedə iqtisadi artırm naminə dinc məqsədlər üçün istifadə edilir – bu hansı modeldir?

- a) **yapon modeli**
- b) alman modeli
- c) fransa modeli
- d) cənubi koreya modeli
- e) isveç modeli

94. Burada “iqtisadiyyatın mərkəzləşdirilmiş planlaşdırılması” formasından “sosialist planlı əmtəə iqtisadiyyatı modelinə” keçmişdir – bu hansı modeldir?

- a) **çin xalq respublika modeli**
- b) cənubi koreya modeli
- c) alman modeli
- d) yapon modeli
- e) amerika modeli

95. Ən qısa bir dövrdə geridə qalmış bir ölkədən sənaye cəhətdən ən qabaqcıl bir ölkəyə çevrilmiş, burada həmçinin dövlətin iqtisadi inkişafa tənzedici rolu güclüdür – bu hansı modeldir?

- a) **cənubi koreya modeli**
- b) yapon modeli
- c) amerika modeli
- d) isveç modeli
- e) alman modeli

96. Birja nədir?

- a) **bazar strukturunun elementidir**
- b) istehsalın təşkilidir
- c) informasiya fəaliyyətidir

- d) qiymətlərin təyinidir
- e) istehlakın təşkilidir

97. Aşağıdakı amillərin hansı tələbi daha çox stimullaşdırılır?

- a) qiymətin aşağı olması**
- b) əmtəələrin bolluğu
- c) əmtəələrin çatışmazlığı
- d) dövlətin sosial yardımı
- e) insanların tələbatı

98. Bazar tələbinə təsir etməyən amil: (Sürət 08.06.2011 10:19:26)

- a) istehlakçıların gəlirləri
- b) qarşılıqlı əvəz olunan əmtəələrin qiyməti
- c) ehtiyatların qiyməti**
- d) alıcıların sayı
- e) istehsalçıların gəlirləri

99. Bazar insan qruplarının hər hansı məhsula görə daha sıx işgüzar münasibətə girdiyi yerdə və bazarın meyarı kimi alıcı və satıcı sıxlığı ön plandadır – bu sözlərin müəllifi hansı iqtisadçı alimdir:

- a) U.Cevons**
- b) A.Marşal
- c) R.Kauz
- d) A.Smit
- e) C.Keyns

100. Bazar iqtisadiyyatının formalaşması hansı prinsipə əsaslanır:

- a) son hədd prinsipinə
- b) xərcin alternativ seçim prinsipinə
- c) iqtisadi səmərəlilik və ya əlverişlilik prinsipinə
- d) hamısına**
- e) heç birinə

101. Bazarın ilkin və baza elementi deyil:

- a) tələb
- b) təklif
- c) rəqabət
- d) qiymət
- e) yığım**

102. Lizinq – bu: (Sürət 08.06.2011 10:13:38)

- a) dövlətlərarası istiqraz və rəqəsidir
- b) beynəlxalq kreditdir
- c) beynəlxalq uzunmüddətli kreditdir
- d) veksəl kreditidir
- e) **maşın və avadanlıqların satışıdır**

103. Bazar infrastrukturuna aiddir:

- a) banklar
- b) yarmarkalar
- c) valyuta birjalari
- d) fond birjalari
- e) **bütün cavablar doğrudur**

104. Tələb qanunu aşağıdakı hallarda fəaliyyət göstərmir:

- a) əmtəələrin qıtlığı şəraitində
- b) əgər əmtəələrin əvəzedicisi olmazsa
- c) inflyasiya gözləmələri ilə əlaqədar
- d) tələbin az keyfiyyətli məhsullardan daha yüksək keyfiyyətli məhsullara keçdiyi zaman
- e) **bütün cavablar doğrudur**

105. Tələb azalarsa, tələb əyrisinin yerdəyişməsi:

- a) **aşağı və sola**
- b) saat əqrəbi istiqamətində dövr edir
- c) yuxarı və sağa
- d) saat əqrəbinin əksi istiqamətində dövr edir
- e) aşağı sağa

106. İnfrastruktur öz konkret təyinatlarına görə bir biri ilə sıx münasibətlərdə olan qruplardır ki bunlar hansılardır:

- a) istehsal infrastrukturları
- b) sosial infrastruktur
- c) bazar infrastrukturları
- d) **hamısı**
- e) heç biri

107. İnkişaf etmiş bazar iqtisadiyyatı ölkələrində ən geniş yayılan birja növü:

- a) **əmtə birjasi**
- b) əmək birjasi
- c) valyuta birjasi
- d) fond birjasi
- e) fyuçers birjasi

108. bir qayda olaraq “səhmdar cəmiyyəti” formasında təşkil olunan və topdan ticarəti mütəşəkkil tənzimləyən vahid kimi fəaliyyət göstərir bu hansı birja növüdür?

- a) **əmtəə birjası**
- b) əmək birjası
- c) fyuçers birjası
- d) fond birjası
- e) valyuta birjası

109. Aşağıdakılardan hansı bazar fəaliyyətinə aid deyil:

- a) ev şəraitində yeməyin hazırlanması
- b) dövlət tərəfindən işsizliyə görə müavinət
- c) həyətəyanı sahədə öz şəxsi istehlakı üçün tərəvəzin yetişdirilməsi
- d) bütün cavablar doğrudur
- e) **bütün cavablar doğru deyil**

110. Təklifin elastikliyi, bu:

- a) $E_d = \frac{\Delta Q}{Q} : \frac{\Delta P}{P}$
- b) $E_{xy} = \frac{\Delta Q_x}{Q_x} : \frac{\Delta P_y}{P_y}$
- c) $E_i = \frac{\Delta Q}{Q} : \frac{\Delta i}{i}$
- d) $E_s = \frac{\Delta Q}{Q} : \frac{\Delta P}{P}$
- e) cavablar doğru deyil

111. Bu birja növü maliyyə bazarı da adlanır, qiymətli kağızların alqı satqısı ilə məşğul olur – bu birjanın hansı növüdür?

- a) **fond birjası**
- b) əmtəə birjası
- c) əmək birjası
- d) fyuçers birjası
- e) valyuta birjası

112. Ticarət obyektini olan bu birja növü bazar infrastrukturunda əmtəələrin, valyutaların, qiymətli kağızların müddətli göndərilməsi üçün müqavilə bağlayır – bu hansı birja növüdür:

- a) **fyuçers**
- b) valyuta
- c) fond
- d) əmtəə

e) əmək

113. İş qüvvəsinə olan tələbi və təklifi təhlil edir, proqnozlaşdırır, məşğulluğun proqramını hazırlayır, işsizliyin qeydiyyatını aparmaqla birgə onlara müavinət verir – bu hansı birja növüdür:

- a) **əmək birjası**
- b) əmtəə birjası
- c) fond birjası
- d) fyuçers birjası
- e) valyuta birjası

114. İnformasiya biznesin hansı tərkibi ilə səciyyələnir:

- a) informasiya resursları
- b) texnoloji informasiya
- c) idarəetmədə kompyüter sistemi və kommunikasiya vasitələri
- d) **hamısı ilə**
- e) heç biri ilə

115. Antiinhisar qanunvericiliyi ilk növbədə istiqamətlənib:

- a) ÜDM artırılmasına
- b) tələbin artırılmasına
- c) vergilərin azaldılmasına
- d) mənfəətin tənzimlənməsinə
- e) **rəqabətlik şəraitinin yaradılmasına**

116. Aşağıda göstərilənlərdən hansı xalis rəqabətin şərti hesab edilmir:

- a) **fırma bazara hakim deyil**
- b) firma maksimum mənfəət almağa meyllidir
- c) firma uzunmüddətli vaxtda mənfəət götürür
- d) hamısı düzdür
- e) hamısı səhvdir

117. İstehsal inhisarı:

- a) **istehsalın ən uğurlu şəraitinin təmin olunması**
- b) **müəyyən növ məhsul istehsalının az sayda istehsalçıların əlində cəmlənməsi**
- c) daha uğurlu satış bazarını formalaşdırmaq
- d) istehsalçı müəssisələrin birliyi
- e) hamısı doğrudur

118. Texnoloji cəhətdən müxtəlif müəssisələrin birləşməsinə nə deyilir:

- a) **Diversifikasiya**

- b) konqlomerasiya
- c) Kartel
- d) Sindikat
- e) Konsern

119. Bir biri ilə istehsal əlaqələri olmayan nəinki müxtəlif növ istehsallara həmçinin iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində mənsub firmaların vahid maliyyə rəhbərliyi altında birləşən məfhumlar:

- a) **Konqlomeratlar**
- b) Kartel
- c) Sindikat
- d) Konsern
- e) Trestlər

120. Eyni şəraitdə fəaliyyət göstərən müstəqil müəssisələr arasında əldə edilən qiymətlər, istehsal payları və satış bazarlarına dair razılaşmalar əldə edənler:

- a) **Kartel**
- b) Sindikat
- c) Konsern
- d) Konqlomeratlar
- e) Trestlər

121. İnhisarlaşmanın nisbətən yüksək forması olub, eyni sahədə fəaliyyət göstərən müəssisələrin birliyidir:

- a) **Sindikatlər**
- b) kartel
- c) konsern
- d) trestlər
- e) konqlomeratlar

122. İnhisar elə bazar strukturudur ki, orada:

- a) sahələrə giriş maneələri praktiki olaraq dəf edilməzdir
- b) ancaq bir alıcı fəaliyyət göstərir
- c) **öz aralarında rəqabət aparan istehsalçıların sayı da böyük deyil**
- d) məhsulun qiyməti üzərində nəzarət yoxdur
- e) bütün cavablar doğrudur

123. Aşağıdakılardan xalis bazar rəqabətini səciyyələndirməyəni seçin:

- a) əmtəələrin birinci olması
- b) bazara girişin azad və sadə olması
- c) satıcılar qiymətə təsir edə bilmir
- d) **bazar təklifinin çox hissəsini ayrıca şirkətlər təmin edir**
- e) bazara çıxışın azad və sadə olması

124. Sahədə yalnız bir firma fəaliyyət göstərən bazar quruluşu:
- a) **xalis inhisar**
 - b) inhisarçı rəqabət
 - c) təkml rəqabət
 - d) oliqopoliya
 - e) duopoliya
125. Çoxsahəli nəhəng korporasiyalardır və sənaye inhisarlarının aparıcı formasına çevriliblər:
- a) **konsernlər**
 - b) sindikatlar
 - c) trestlər
 - d) konqlomeratlar
 - e) kartel
126. Eyni sahədə fəaliyyət göstərən sahibkarlar arasında əmtəə istehsalının və satışının daha əlverişli şərtləri ilə əlavə mənfəət əldə etmək uğrunda aparılan rəqabət:
- a) **sahədaxili rəqabət**
 - b) xalis rəqabət
 - c) inhisarçı rəqabət
 - d) oliqopoliya
 - e) sahələrarası rəqabət
127. Bazar modelinin əsas cəhətlərindən biridir və bir birindən asılı olmayaraq fəaliyyət göstərən çoxlu sayda satıcıların mövcud olması ilə fərqlənən rəqabət:
- a) **xalis rəqabət**
 - b) inhisarçı rəqabət
 - c) oliqopoliya
 - d) sahələrarası rəqabət
 - e) sahə daxili rəqabət
128. Müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərən müəssisələr arasında öz kapitallarına görə daha yüksək mənfəət normasına malik olan rəqabət:
- a) **sahələrarası rəqabət**
 - b) xalis rəqabət
 - c) inhisarçı rəqabət
 - d) sahədaxili rəqabət
 - e) oliqopoliya
129. Monopolist rəqabətli bazar modelinin təkml rəqabətli modeldən fərqli cəhəti:
- a) bazarda çoxlu sayda firmaların iştirakı

- b) tək bir məhsulun istehsal olunması
- c) başqa kapitalların axınına şəraitin olmaması
- d) müxtəlif bazarlarda güclü rəqabətin olması
- e) **firmanın məhsuluna tələb əyrisinin elastikliyinə olmaması**

130. Hesab edilir ki, mükəmməl rəqabət anlayışı:

- a) ölkədə fəaliyyət göstərən əmtəə istehsalçılarının, qeyri həmcins məhsul buraxanların sayı çoxdur
- b) çoxlu sayda firmaların buraxdığı əmtəələr standartlaşdırılıb
- c) buraxılan məhsulun ancaq bir alıcısı var
- d) bazara giriş maneəsizdir
- e) **bazar haqqında satıcılar və alıcıların informasiyası məhduddur**

131. Eyni məhsulun müxtəlif satıcılara müxtəlif qiymətlərlə satışı, bu:

- a) elmi-texniki bəhsləşmə
- b) **qiymət ayrı-seçkiliyi salınması (diskriminasiya)**
- c) qeyri-qiymət ayrı- seçkiliyi
- d) sənaye-istehsal bəhsləşməsi
- e) bütün cavablar doğrudur

132. Rəqabət-bu:

- a) istehsalçıların ən yüksək mənfəət uğrunda mübarizəsi
- b) hər hansı bir sahədə yüksək nəticələrə nail olmaq uğrunda iqtisadi bəhsləşmə
- c) istehlakçıların ən ucuz qiymətə əmtəələri almaq hüququnu qazanmaq üçün mübarizə
- d) bazarın hərəkətləndirici qüvvəsi
- e) **fəaliyyət göstərən iqtisadi subyektlərin davranışını təyin edən hüquqi və norma sistemi**

133. Bazar modelinin ən səciyyəvi xüsusiyyətləri bu formada cəmlənib, burada sahə bir firmadan, yaxud inhusardan ibarətdir:

- a) **xalis inhisar**
- b) xalis rəqabət
- c) oliqopoliya
- d) inhisarçı rəqabət
- e) sahələrarası rəqabət

134. Məhsulun əsas hissəsi bir neçə iri firma tərəfindən istehsal edildiyi bazar strukturuna nə deyilir?

- a) **oligopoliya**
- b) xalis rəqabət
- c) inhisarçı rəqabət
- d) xalis inhisar

e) sahədaxili rəqabət

135. Dövlətin anti inhisarlara qarşı mütəşəkkil şəkildə həyata keçirdiyi antiinhisar fəaliyyətinin başlanğıcını neçənci ildə hansı dövlət qoyub?

- a) **1890-cı ildə ABŞda**
- b) 1889-cu ildə Almaniyada
- c) 1895-ci ildə Fransada
- d) 1894-cü ildə İngiltərədə
- e) 1991-ci ildə Yaponiyada

136. Kleyton qanunu ABŞ-da neçənci ildə qəbul olunmuşdur:

- a) **1914-cü ildə**
- b) 1911-ci ildə
- c) 1915ci ildə
- d) 1912ci ildə
- e) 1913cü ildə

137. İstehsal amillərindən birinin qiyməti dəyişdikdə istehsal xərclərində nə dəyişir?

- a) hökmən orta xərclər dəyişməlidir
- b) hökmən son hədd xərcləri dəyişməlidir
- c) a və b doğrudur
- d) dəyişiklik baş vermir
- e) orta xərclər sabit qalır

138. Riyazi metod vasitəsilə firmanın istehsal fəaliyyətini əks etdirən kəmiyyət göstəricilərini müəyyən etməklə qiymətlə istehsalın və satışın həcmi arasında, firmanın son istehsal xərci ilə son gəliri arasındakı optimal nisbəti hansı nəzəriyyənin nümayəndələri müəyyənləşdirmişlər:

- a) **neoklassik nəzəriyyə**
- b) klassik nəzəriyyə
- c) marksist nəzəriyyə
- d) neoliberalizm nəzəriyyəsi
- e) marjinalist nəzəriyyəsi

139. Bu elə xərcdir ki, xammala, iş qüvvəsinin alınmasına, yanacaq, enerjiyə çəkilir?

- a) **dəyişən xərclər**
- b) orta xərclər
- c) son xərclər
- d) alternativ xərclər
- e) sabit xərclər

140. Hansı iqtisadçı alim firmaya kommersiya münasibətlərinin əsası və bazarın subyekti kimi baxmışdır:

- a) **A.Smit**
- b) D.Rikardo
- c) V.Petti
- d) R.Kouz
- e) C.Helbreyt

141. Firmanın həyat tsiklindən asılı olaraq onun məqsədinin reallaşması hansı mərhələdən keçir:

- a) kapital yığılı istehsal güclərinin yaradılması ilə bazarda böyük payın ələ keçirilməsi
- b) istehsalın artım sürətini yüksəltməklə mənfəətin və gəlirin yüksəldilməsi yolu ilə bazar payının əldə saxlanması
- c) satışın həcmnin azalması ilə mənfəətin azalması nəticəsində kapitalın sahədən uzaqlaşması və digər sahəyə daxil olmasının stimullaşması
- d) **hamısından**
- e) heç birindən

142. Riyazi metod vasitəsilə firmanın istehsal fəaliyyətini əks etdirən kəmiyyət göstəricilərini müəyyən etməklə qiymətlə istehsalın və satışın həcmi arasında, firmanın son istehsal xərci ilə son gəliri arasındakı optimal nisbəti hansı nəzəriyyənin nümayəndələri müəyyənləşdirmişlər:

- a) **neoklassik nəzəriyyə**
- b) klassik nəzəriyyə
- c) marksist nəzəriyyə
- d) neoliberalizm nəzəriyyəsi
- e) marjinalist nəzəriyyəsi

143. Bu ələ xərcdir ki, xammala, iş qüvvəsinin alınmasına, yanacağa, enerjiyə çəkilir?

- a) **dəyişən xərclər**
- b) orta xərclər
- c) son xərclər
- d) alternativ xərclər
- e) sabit xərclər

144. İstehsalın həcmi həddindən artıq istehsal xərclərinin sərfinin aydınlaşdırılması üçün çəkilən xərclər:

- a) **orta xərclər**
- b) dəyişən xərclər
- c) son xərclər
- d) alternativ xərclər
- e) sabit xərclər

145. Müəyyən vaxt ərzində bu və ya digər əmtəə növünə sərf olunmuş bütün xərclər nə adlanır?

- a) **ümumi xərclər**

- b) sabit xərclər
- c) son xərclər
- d) alternativ xərclər
- e) orta xərclər

146. Ümumi xərclər hansılardır?

- a) açıq xərclər
- b) gizli xərclər
- c) [yeni cavab]
- d) normal xərclər
- e) **hamısı**
- f) heç biri

147. Bu elə xərc növüdür ki, firma istehsalın həcmindən asılı olmayaraq hər şəraitdə və müəyyən səviyyədə bu xərci çəkməlidir – bu hansı xərcdir?

- a) **sabit xərclər**
- b) alternativ xərclər
- c) son xərclər
- d) orta xərclər
- e) dəyişən xərclər

148. İstehsalın həcmi həddindən artıq istehsal xərclərinin sərfinin aydınlaşdırılması üçün çəkilən xərclər:

- a) **orta xərclər**
- b) dəyişən xərclər
- c) son xərclər
- d) alternativ xərclər
- e) sabit xərclər

149. Müəyyən vaxt ərzində bu və ya digər əmtəə növünə sərf olunmuş bütün xərclər nə adlanır?

- a) **ümumi xərclər**
- b) sabit xərclər
- c) son xərclər
- d) alternativ xərclər
- e) orta xərclər

150. Ümumi xərclər hansılardır?

- a) açıq xərclər
- b) gizli xərclər
- c) normal xərclər
- d) **hamısı**
- e) heç biri

151. Mənfəətin kütləsi dəyişməz qalsa, istehsal xərcləri azalsa, mənfəət norması necə dəyişər?
- a) dəyişməmişdir
 - b) qalxmışdır**
 - c) aşağı düşmüşdür
 - d) az miqdarda dəyişmişdir
 - e) bərabər paylarla azalmışdır
152. İstehsal amilləri ibarətdir
- a) əməkdən
 - b) təbii resurslardan
 - c) kapitaldan və sahibkarlıq qabiliyyətindən
 - d) hamısından**
 - e) hec birindən
153. Hansı xərclər əldə olunmamış və ya itirilmiş əmtəə və xidmətlərin qiymətliliyinə bərabərdir?
- a) Alternativ xərclər**
 - b) sabit xərclər
 - c) son xərclər
 - d) orta xərclər
 - e) dəyişən xərclər
154. Razılaşma bacarığını firmanın fəaliyyətində hansı iqtisadçı alim irəli sürmüşdür:
- X. Saymon**
- a) Ansoff
 - b) E. Cemberlin
 - c) C. Xiks
 - d) C. Helbreyt
155. Hansı iqtisadçı alimə görə firmanın davranışında əsas diqqət onun dəyişən xarici mühətə tez uyğunlaşmasıdır
- a) Ansoff**
 - b) R.Kouz
 - c) C.Xiks
 - d) C.Helbreyt
 - e) A.Marsal
156. İstehsal amilləri ibarətdir
- a) əməkdən
 - b) təbii resurslardan

- c) kapitaldan və sahibkarlıq qabiliyyətindən
- d) hamısından**
- e) hec birindən

157. Hansı xərclər əldə olunmamış və ya itirilmiş əmtəə və xidmətlərin qiymətliliyinə bərabərdir

- a) Alternativ xərclər**
- b) sabit xərclər
- c) son xərclər
- d) orta xərclər
- e) dəyisən xərclər

158. Kənd təsərrüfatında əsas istehsal vasitəsi və istehsal amili:

- a) torpaq**
- b) kənd təsərrüfatı texnologiyası
- c) iş qüvvəsi
- d) fermer
- e) idarəçilik qabiliyyəti

159. Kənd təsərrüfatında gəlirin bölgüsü və təkrar istehsalını təhlil edən ilkin iqtisadi məktəb:

- a) marjinalizm
- b) neoklassik
- c) fiziokrat**
- d) merkantilizm
- e) marksizm

160. Differensial rentə kimə aiddir?

- a) dövlətə
- b) torpaq mülkiyyətçisinə**
- c) torpağı satmayana
- d) yeraltı müəssisələrə
- e) torpağı icarəyə götürənə

161. Torpağa olan tələb əyrisi:

- a) müvazinətlidir
- b) mənfi əyridir**
- c) horizontal şəkildədir
- d) müsbət əyridir
- e) üfüqi istiqamətlidir

162. Mülkiyyətçinin istifadə olan pis torpaq sahələrindən və yataqlarından əldə etdiyi gəlir:
- a) **mütləq renta**
 - b) differensial renta
 - c) inhisar rentası
 - d) dağ-mədən rentası
 - e) təbii renta
163. Buraya əmtəələrin istehsalında istifadə olunan bütün vasitələr yəni – maşınlar, avadanlıqlar, istehsal binaları daxildir – bu hansı amildir:
- a) **kapital**
 - b) əmək
 - c) sahibkarlıq
 - d) torpaq
 - e) mənfəət
164. İqtisadi nəzəriyyə elmi rentanın hansı növlərini tədqiq edir:
- a) **inhisar rentası, mütləq renta və differensial rentanı**
 - b) sənaye rentası, differensial renta I və inhisar rentası
 - c) sənaye rentası, differensial renta II və inhisar rentası
 - d) mütləq renta, sənaye rentası, differensial renta
 - e) mütləq renta, sənaye rentası, inhisar rentası
165. Əgər dövlət torpaq vergisini qaldırırsa:
- a) **torpaq mülkiyyətçisinin gəliri azalar**
 - b) torpağın icarəsinə olan tələb azalar
 - c) torpağın qiyməti artar
 - d) torpağa olan tələb sabit qalar
 - e) heç biri düz deyil
166. Torpaq sahələrinin qiymətinin müəyyən edilməsi üçün hansı amillərdən istifadə olunur?
- a) əkinçiliyin inkişaf səviyyəsi
 - b) faydalı qazıntıların mövcudluğu
 - c) **illik rentanın məbləği və faiz norması**
 - d) torpağın münbitliyi
 - e) aqrotexniki tədbirlər
167. Fermerlərin gəlirləri bir qayda olaraq qeyri-kənd təsərrüfatı məhsulu istehsalçıların gəlirlərindən aşağıdır, çünki:
- a) **texniki tərəqqi məhsuldarlığın xeyli artmasına səbəb olur**
 - b) kənd təsərrüfatı məhsuluna tələb gəlirə görə elastikdir
 - c) kənd təsərrüfatı məhsuluna tələb qiymətə görə elastikdir

- d) kənd təsərrüfatı məhsulu tez xarab olur
- e) heç biri düz deyil

168. İnsanın yaşayışını, şəxsin və bütövlükdə cəmiyyətin inkişafını təmin etmək üçün zəruri şeylərə olan ehtiyacdır – bu nədir?

- a) **tələbat**
- b) gəlir
- c) mənfəət
- d) nemət
- e) kapital

169. İnsanın məqsəduyğun və şüurlü fəaliyyətidir, bu nədir?

- a) **əmək**
- b) mənfəət
- c) nemət
- d) gəlir
- e) kapital
- f) xərclər

170. Əhali gəlirləri:

- a) **milli gəlirin pul, məhsul və xidmətlər şəklində ev təsərrüfatlarının sərəncamına keçən hissəsidir**
- b) əmək haqqından ibarətdir
- c) pul gəlirlərindən ibarətdir
- d) nominal və real gəlirlərdən ibarətdir
- e) natural gəlirlərdən ibarətdir

171. Kapitalın dövriyyəsi:

- a) kapitalın məhsuldar forma alan hərəkətinə
- b) kapitalın üç mərhələni əhatə edən və əvvəlki mərhələyə qayıdan hərəkətinə
- c) **kapitalın fasiləsiz təkrar və bərpa olunan dövrünə**
- d) birdəfəlik əməliyyat kimi nəzərdən keçirilən hərəkətinə
- e) bunların hamısına

172. Kapitalın dövriyyə sürəti:

- a) əsas kapitalın bir ildəki dövrlərinin sayıdır
- b) dövriyyə vəsaitlərinin bir ildəki dövrlərinin sayıdır
- c) **kapitalın bir dövrünə sərf olunan vaxtın miqdarıdır**
- d) avans edilmiş kapitalın bir ildəki dövriyyələrinin sayıdır
- e) bunların hamısıdır

173. Differensial rent II formalaşır:

- a) **təsərrüfatın intensiv metodlarla aparılması hesabına**
- b) torpağın qiymətinin yüksək olması ilə
- c) icarədarlar arasındakı rəqabətlə
- d) dövlətin dotasiyaları hesabına
- e) heç biri düz deyil

174. Qısamüddətli dövrdə torpağa təklif:

- a) tam elastikdir
- b) **tam qeyri-elastikdir**
- c) qismən elastikdir
- d) qismən qeyri-elastikdir
- e) heç biri düz deyil

175. Digər şərtlər sabit olduqda torpaq rentası artarsa:

- a) torpağa olan təklif artır
- b) torpağın qiyməti azalır
- c) **torpağa olan tələb artır**
- d) torpağa olan tələb azalır
- e) heç biri düz deyil

176. Meşələr,sular,sulardakı resurslar,əkin sahələri,yerin tərkibindənki faydalı qazıntılar bura aiddir?

- a) **torpaq**
- b) kapital
- c) nemət
- d) əmək
- e) gəlir

177. İstehsalın bütün amillərini düzgün əlaqələndirən,istehsalı təşkil etmək və istehsal amillərindən daha səmərəli istifadə etmək sahəsindəki qabiliyyət nəzərdə tutulur – bu nədir?

- a) **sahibkarlıq qabiliyyəti**
- b) tələbatlar anlayışı
- c) gəlirlər
- d) əmək anlayışı
- e) nemətlər

178. ÜDM-i müəyyən edərkən aşağıdakılardan hansılar nəzərə alınır? (Sürət 15.05.2014 17:06:06)

- a) əlavə olunmuş dəyər
- b) transfer ödəmələri
- c) **işlənmiş malların alqı-satqısı**

- d) yuxarıda göstərilənlərdən hamısı
 - e) heç biri aid deyil
179. Müasir makroiqtisadiyyatın tətbiqi əsasında vacib şərt:
- a) iqtisadi fəallığın artırılması
 - b) iqtisadi stimullaşdırmanın təmin olunması
 - c) milli iqtisadi inkişafın davamlı xarakter alması**
 - d) dünya təsərrüfat sisteminə inteqrasiya
 - e) dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsi həddi
180. Makroiqtisadi təhlilin aparılmasında hansı metodlardan istifadə olunur:
- a) statistik metodundan
 - b) balans metodundan
 - c) riyazi metoddan
 - d) hamısından**
 - e) heç birindən
181. Hansı modeldə səmərəli tələb və təklif özünə uyğunlaşdırılır?
- a) C.Keyns modelində**
 - b) Solou modelində
 - c) Neoklassik modeldə
 - d) Filips əyrisi modelində
 - e) Loffer əyrisi modelində
182. Burada təklifin özünə tələbin yaradılması əsas götürülür – bu hansı modeldir?
- a) neoklassik model**
 - b) filips əyrisi modeli
 - c) loffer əyrisi modeli
 - d) solon modeli
 - e) C.Keyns modeli
183. Makroiqtisadi təhlildə bu göstəricilərin hansı vacibdir?
- a) ölkə üzrə mövcud resurs axını ilə gəlir axını arasındakı dövrəni təmin etmək
 - b) məcmu tələb və məcmu təklif arasındakı proporsiyamı yaratmaq
 - c) məcmu əmanət və məcmu investisiya arasındakı nisbəti yaratmaq
 - d) hamısı**
 - e) heç biri
184. Ümumi daxil məhsul hansı qiymətlərlə ölçülür?
- a) müqayisəli qiymətlər ilə

- b) istehsalçı qiymətləri ilə
 - c) bazar qiymətləri ilə**
 - d) istehlakçı qiymətləri ilə
 - e) istehsalçı və istehlakçı qiyməti ilə
185. Milli iqtisadiyyatda makroiqtisadiyyatın ümumi və oxşar cəhətlərindən ən vacibi hansıdır?
- a) vahid iqtisadi məkanın əsas götürülməsi
 - b) UDM-nın əsas götürülməsi**
 - c) iqtisadi artımın amilləri
 - d) ictimai istehsalın strukturu
 - e) təkrar istehsalın proporsiyaları
186. Milli iqtisadiyyat nəzəriyyəsi kim tərəfindən neçənci ildə təşəkkül tapmışdır?
- a) F.List tərəfindən 1841-ci ildə**
 - b) Y.Şumpeter tərəfindən 1911-ci ildə
 - c) C.Keyns tərəfindən 1836cı ildə
 - d) Firidmen tərəfindən 1957ci ildə
 - e) [yeni cavab]
 - f) R.Kann tərəfindən 1931ci ildə
187. Siyasi iqtisadın milli sistemi” əsəri kim tərəfindən yazılmış və neçənci ildə dərc edilmişdir?
- a) Fridrix list 1841ci ildə**
 - b) M.Fredmen 1957ci ildə
 - c) R.Kann 1931ci ildə
 - d) C.Keyns 1936cı ildə
 - e) Y.Şumpeter 1911ci ildə
188. Milli iqtisadiyyatın müasir şəraitdə nəzəri əsasları bir sıra amillərlə əlaqəlidir və burada ən əsas amil:
- a) yeni milli iqtisadi inkişaf modelinin seçilməsi ilə**
 - b) mustəqil dövlətlərin əmələ gəlməsi ilə
 - c) qloballasma prosesindən irəli gələn iqtisadi problemlərin həlli ilə
 - d) milli iqtisadi təhlükəsizliyin təmin olunması ilə
 - e) milli mənafehlərin reallaşdırılması hədlərinin qorunması ilə
189. İqtisadi qaydaların hansı milli iqtisadiyyatın inkişafına təsir göstərir:
- a) mərkəzdən idarə edilən iqtisadi qaydalar
 - b) sərbəst bazar tipinə xas iqtisadi qaydalar
 - c) rəqabətli bazar strukturuna xas iqtisadi qaydalar
 - d) hamısı**
 - e) heç biri
190. İctimai təkrar istehsalın ilkin şərti və maddi əsası:

- a) ailənin gəlirlərinin səviyyəsi
- b) məcmu ictimai məhsulun reallaşması**
- c) ölkənin iqtisadi problemləri
- d) milli gəlirin formalaşması
- e) ümumi milli məhsulun artımı

191. İntensiv təkrar istehsalın əsas formaları:

- a) resurstutumlu, resursqoruyucu, neytral**
- b) resursqoruyucu, qarışıq, neytral
- c) neytral, qarışıq, resurstutumlu
- d) hamısı düzdür
- e) heç biri düz deyil

192. ÜDM neçə metodla hesablanır?

- a) gəlirlərə görə, xərclərə görə, əlavə dəyərə görə**
- b) əmək haqqına və istehsal xərclərinə görə
- c) sabit və dəyişən xərclərə görə
- d) ümumi və dəyişən xərclərə görə
- e) maya dəyərinə görə

193. Ümumi daxil məhsul nə deməkdir?

- a) bütün istehsal edilən əmtəə və xidmətlərin cəmi
- b) bütün satılmış əmtəə və xidmətlərin həcmi
- c) istehlak üçün nəzərdə tutulmuş bütün hazır məhsulların kəmiyyəti**
- d) bütün son məhsul və xidmətlərin bazar dəyəri

194. Tarixi olaraq makroiqtisadiyyatın predmeti və metodu nə vaxt formalaşmışdır? (Sürət 15.05.2014 16:48:54)

- a) XX əsrin 20-ci illəri
- b) XX əsrin 30-cu illəri**
- c) XIX əsrin 30-cu illəri
- d) XIX əsrin 50-ci illəri
- e) XX əsrin 50-ci illəri

195. Milli pul vahidi, iqtisadiyyatın mütərəqqi strukturu, inkişaf dinamizmi, mülkiyyət azadlığı mühiti olan milli iqtisadiyyat:

- a) asılı milli iqtisadiyyat
- b) yarım müstəqil milli iqtisadiyyat
- c) müstəqil milli iqtisadiyyat**
- d) qapalı milli iqtisadiyyat
- e) qarışıq milli iqtisadiyyat

196. Əmtəələrin satışından əldə edilən pul vəsaiti ilə həmin əmtəələrin satın alınma qiymətlərinin cəmi arasındakı fərq:
- a) **ümumi gəlir**
 - b) ümumi tələbat
 - c) ümumi satış həcmi
 - d) ümumi məhsul
 - e) ümumi xərc
197. Sənaye istehsalının natamam tsikli, kənd təsərrüfatında yarımfabrikatlar istehsalının üstünlüyü, öz iqtisadi resursları üzərində sərbəst sərəncam verə bilməmək hansı iqtisadiyyatın xüsusiyyətləridir?
- a) açıq milli iqtisadiyyatın
 - b) **asılı milli iqtisadiyyatın**
 - c) qapalı milli iqtisadiyyatın
 - d) müstəqil milli iqtisadiyyatın
 - e) qarışıq milli iqtisadiyyatın
198. İstehsal funksiyası nə deməkdir?
- a) **əmək və kapital məsrəflərinin məhsulun həcminə təsiri**
 - b) inflyasiya və işsizliyin qarşılıqlı əlaqəsi
 - c) ÜDM və milli gəlirin nominal həcmi
 - d) xalis milli məhsulun istehsalı amilləri
 - e) ÜMM-un nominal həcmi
199. Məcmu təklif aşağıdakılardan hansına bərabərdir?
- a) bazara çıxarılan bütün məhsulların dəyərinə
 - b) bazara çıxan məhsulların nominal həcminə
 - c) **ÜMD-in potensial həcminə**
 - d) xalis milli məhsulun real həcminə
 - e) ÜMM həcminə
200. Makroiqtisadi modelin iqtisadiyyatın dörd əsas funksional asılılığına müvafiq quruluşu:
- a) davranış, qərar qəbul olunması amili, institusional, tələb-təklif əlaqəsi
 - b) tələb-təklif əlaqəsi, texnoloji, qiymət, davranış
 - c) davranış, texnoloji, qiymət, qərar qəbul olunması
 - d) qərar qəbul olunması, qiymət, xarici iqtisadi və institusional
 - e) **texnoloji, defision, davranışlı, institusional**
201. ÜDM aşağıdakılardan hansılarla səciyyələnir?
- a) **ÜDM dəyər ifadəsində əks olun**

- b) ÜDM kəmiyyət ifadəsində əks olunur
 - c) ÜDM həm dəyər, həm də kəmiyyət ifadəsində əks olunur
 - d) yuxarıda göstərilənlərdən heç biri düz deyil
 - e) hamısı düzdür
202. ÜDM-nin real həcmi müəyyən etmək üçün istifadə olunan qiymət indeksi:
- a) ÜMM deflyatoru
 - b) ÜDM deflyatoru**
 - c) məcmu gəlir deflyatoru
 - d) qiymət deflyatoru
 - e) yığım deflyatoru
203. Ümumi daxili məhsul (ÜDM) və Ümumi milli məhsul (ÜMM) hansı metodla hesablanır?
- a) hesab metodu
 - b) balans metodu
 - c) hesab və xərc metodu
 - d) balans və gəlir metodu
 - e) gəlir, sahə və xərc metodu**
204. ÜDM-dan xalis milli məhsula (XMM) keçmək üçün nə etmək lazımdır?
- a) xalis investisiya xərclərini əlavə etmək lazımdır
 - b) amortizasiya xərclərini çıxmaq lazımdır**
 - c) əsas fondların aşınması dəyərini ÜDM-a əlavə etmək lazımdır
 - d) müstəqim (dolay) vergiləri çıxmaq lazımdır
 - e) birbaşa vergiləri çıxmaq lazımdır
205. O, bir tərəfdən, əmtəə və xidmətlərin alınmasının axırıncı istifadəçilərinin xərclərinin məbləği kimi müəyyənləşir, digər tərəfdən, o, istehsal prosesində yaradılmış təsərrüfat subyektlərinin fəaliyyətin gəlirlərinin məbləği kimi hesablanır, bu:
- a) ümumi ictimai məhsuldur
 - b) ÜDM və ya ÜMM-dur**
 - c) son ictimai məhsuldur
 - d) faktor gəlirlər qalığı
 - e) milli gəlir
206. Milli hesablar sisteminə əsasən makroiqtisadi göstəricilər hesablanarkən hansı sahələr arasında fərq müəyyənləşmişdir:
- a) maddi istehsal və xidmət sahələri arasında
 - b) qeyri-maddi istehsal və xidmət sahələri arasında
 - c) maddi və qeyri-maddi istehsal**
 - d) maddi istehsal və onun bölmələri arasında
 - e) qeyri-maddi istehsal və onun bölmələri arasında

207. Ümumi milli məhsul ilə ümumi daxili məhsul arasında nominal fərq adətən neçə faiz təşkil edir:
- a) milli iqtisadiyyatın qloballaşma və inteqrasiyası nəticəsində 1%-dən çox artmağa meyllidir
 - b) 1%-dən artıq olmur**
 - c) 5%-dən artıqdır
 - d) 4%-dən artıqdır
 - e) 6%-dən artıqdır
208. İstehsalın real həcmi, cari ildə yaradılmış bütün əmtəə və xidmətlərin fiziki məbləğinin cəmi müəyyənləşir, bu hansı düsturla ifadə olunur:
- a) $ay = x_1 + y_i$**
 - b) $Y_i = P_i \times Q_i$
 - c) $P = y/Q_i$
 - d) $X_1 = X_y/X_i$
209. Aşağıdakılardan hansılar ÜDM-da gəlirlərə görə hesablaşmasında nəzərə alınmamışdır?
- a) dolaylı vergilər
 - b) xalis ixrac**
 - c) bölünməmiş mənfəət
 - d) renta ödəmələri
 - e) birbaşa vergilər
210. İqtisadi artımın hansı əsas tipləri var?
- a) ekstensiv tip
 - b) intensiv tip
 - c) sabit inkişaf tipi
 - d) sürətli inkişaf tipi
 - e) ekstensiv və intensiv tipi**
211. Əhali gəlirləri:
- a) milli gəlirin pul, məhsul və xidmətlər şəklində ev təsərrüfatlarının sərəncamına keçən hissədir**
 - b) əmək haqqından ibarətdir
 - c) pul gəlirlərindən ibarətdir
 - d) nominal və real gəlirlərdən ibarətdir
 - e) natural gəlirlərdən ibarətdir
212. Gəlirlərin dəyişməsinin investisiyaların dəyişməsindən asılılığını xarakterizə edən əmsal:

- a) akselerator
- b) investisiya arzusu**
- c) multiplikator
- d) istehlakçı arzusu
- e) yığım etmək arzusu

213. İstifadə edilmə növünə görə investisiyalar:

- a) borc və sahibkar**
- b) dövlət və xüsusi
- c) dövlət və birbaşa
- d) dövlət və portfel
- e) birbaşa və portfel

214. İqtisadi həyatda mahiyyətə müəyyən müddət ərzində istehsal edilmiş ÜMM-in və XMM-in faizlə artmasına və ya onların adambaşına düşən kəmiyyətini əks etdirən amilə nə deyilir?

- a) iqtisadi artım**
- b) iqtisadi yığım
- c) iqtisadi sərvət
- d) iqtisadi tələbat
- e) iqtisadi mənfəət

215. İqtisadi artımın modelləşdirilməsindəki əsas fərqli xüsusiyyətlər hansılardır?

- a) artımın riyazi modellərində digər şərtlərin eyniliyinə əsaslanması ilə
- b) hadisələrin səthi və empirik şərhilə
- c) artım amillərinin qarşılıqlı əlaqəli şəkildə rolunun qiymətləndirilməsi ilə
- d) hamısı**
- e) heç biri

216. Hansı məktəb nümayəndələri sərvətin artırılmasında tətbiq olunan istehsal amillərini, onların kəmiyyəti və məhsuldarlığı ilə əlaqələndirirdilər?

- a) klassik məktəb**
- b) marksist məktəbi
- c) mayimalist məktəbi
- d) neoklassik məktəbi
- e) keynsçi məktəbi

217. Bu iqtisadi məktəb iqtisadi artımın uzun müddətli xarakter alması üçün istehsal vasitələrinə və ya fiziki kapitala qoyulmuş sabit kapitalın dəyişən kapitala nisbətən xarakter daşması ilə əlaqədarlığını göstərir. Bu hansı məktəbdir?

- a) Marksist məktəbi**

- b) Neoklassik məktəb
 - c) İnstitusional məktəb
 - d) Müasir yeni sintezləşdirici məktəb
 - e) Keynsçi məktəbi
218. İqtisadiyyatın qeyri-müvazimətli böhranlı vəziyyəti nəzərə alınmaqla iqtisadi artım prosesinin həm qısa, həm də uzun müddətli dövrlər üçün ilk dəfə olaraq bu məktəb tərəfindən makroiqtisadi yanaşmanın əsası qoyuldu – bu hansı məktəbdir?
- a) **Keynsçi məktəb**
 - b) Neoklassik məktəb
 - c) Marksist məktəbi
 - d) İnstitusional məktəb
 - e) Marjinalist məktəb
219. Bu modeldə iqtisadi artımın optimallıq meyarı kimi texnik tərəqqi əsas götürülən hansı modeldir?
- a) **R.Solon modeli**
 - b) Kobb Duqlas modeli
 - c) R.Harrod modeli
 - d) E.Domar modeli
 - e) Leontyev modeli
220. Məhsul artımı ilə kapital artımı arasında olan nisbəti xarakterizə edən göstərici: (Sürət 19.05.2014 11:52:44)
- a) koeffisient
 - b) **akselerator**
 - c) multiplikator
 - d) funksiya
 - e) asılılıq
221. Milli gəlirin və tələbin yüksəlməsi səbəbindən artan investisiya:
- a) sərbəst (atonom) inflyasiya
 - b) **asılı investisiyalar**
 - c) portfel investisiyalar
 - d) birbaşa investisiyalar
 - e) funksional investisiyalar
222. Məhsul buraxılışı ilə kapital artımı arasında nisbəti xarakterizə edən göstərici ($V = \Delta K / \Delta Y$) və ya kapitaltutumlu artımın koeffisienti:
- a) multiplikator
 - b) **akselerator**
 - c) kapital qoyuluşu
 - d) investisiya
 - e) avtonom investisiyalar

223. BU modellərin hansı daha düzgündür?
- a) yoxsulluğun qüsurlu çevrəsi modeli
 - b) insan potensialı inkişafını əsaslandıran iqtisadi artım modeli**
 - c) iki kəsirli iqtisadi artım modeli
 - d) sifıra bərabər artım modeli
 - e) özü dəstəklənən artım modeli
224. İlk dəfə olaraq iqtisadi artım modeli neoklassik məktəbin nümayəndələri tərəfindən 1928ci ildə işlənib hazırlanmışdır - bu hansı modeldir?
- a) Kobb Duqlas modeli**
 - b) Yan Timbergen modeli
 - c) Leontyev modeli
 - d) R.Harrod modeli
 - e) E.Domar modeli
225. İqtisadi artımın intensiv tipinin formaları hansılardır?
- a) fond tutumlu
 - b) resurs qoruyucu
 - c) fonda neytral
 - d) hamısı**
 - e) heç biri
226. Bu iqtisadi artımın amillərinə aid deyil:
- a) təbii resursların kəmiyyət və keyfiyyəti
 - b) əmək resurslarının kəmiyyət və keyfiyyəti
 - c) əmək kapitalının həcmi
 - d) texniki tərəqqi
 - e) resursların keyfiyyətinin səmərəli bölgüsü**
227. Hansı təkrar istehsalda istehsal olunan məhsulun həm həcmi artır, həm də keyfiyyəti dəyişir və istehsal amilləri dəyişir?
- a) geniş təkrar istehsalda**
 - b) sadə təkrar istehsalda
 - c) tənəzzüllü təkrar istehsalda
 - d) hamısında
 - e) heç birində
228. Təkrar istehsalın bu meyarı istehsalın miqyasından əlavə iqtisadi resursların cəlb olunması ilə fəaliyyətini əks etdirir?
- a) Ekstensiv təkrar istehsal**

- b) İntensiv təkrar istehsal
- c) Qarışıq təkrar istehsal
- d) Geniş təkrar istehsal
- e) Sadı təkrar istehsal

229. Ekstensiv təkrar istehsal şəraitində əsas vacib şərt budur:

- a) məşğul olanların sayının artırılması
- b) iş günlərinin çoxaldılması
- c) əsası kapital qoyuluşlarının həcmnin artırılması**
- d) yeni yararlı torpaq sahələrinin mənimsənilməsi
- e) yeni enerji mənbələrinin tapılması

230. Təkrar istehsalın mühüm fazası olmaqla maddi nemət və xidmətlərin əldə olunmasına yönəldilən yeni vəsaitlərin məbləği olub, insanların maddi və mənəvi tələbatlarının ödənilməsini əks etdirir:

- a) istehlak**
- b) əmanət
- c) investisiya
- d) istehsal
- e) yığım

231. İstehlaka təsir göstərən amillər:

- a) ev təsərrüfatındakı sərvətin məbləği
- b) gözlənilən gəlirlər
- c) demoqrafik amillər
- d) hamısı**
- e) heç biri

232. Əmanətin səviyyəsinə təsir göstərən əsas amillər:

- a) vergilərin artımı
- b) gəlirlərin artımı
- c) bazarda təklifin həcmnin dəyişilməsi
- d) hamısı**
- e) heç biri

233. İntestisiya xərclərində əsas amil hansı sayılır?

- a) firmaların və müəssisələrin əsas fondlarına olan investisiya
- b) ehtiyatlara yönəldilən investisiya
- c) mənzil tikintisinə olan investisiya
- d) hamısı**
- e) heç biri

234. Investisiya bu amildən asılı deyil:
- a) **sosial sığorta ayırmaların artımından**
 - b) gözlənilən mənfəət normasından
 - c) faiz dərəcəsinin səviyyəsindən
 - d) ölkənin vergi mühitindən
235. Uzunmüddətli işsizliyə aiddir:
- a) mövsümi, friksion
 - b) friksion, struktur
 - c) mövsümi, tsiklik
 - d) **tsiklik, struktur**
 - e) tsiklik friksion
236. Əmək bazarında və onun ayrı-ayrı seqmentlərində tələblə təklif arasında tarazlığın daima pozulması nəticəsində əmələ gələn məcburi qeyri məşğulluq sayılır – bu nədir?
- a) tam məşğulluq
 - b) natamam məşğulluq
 - c) dövrü işsizlik
 - d) texnoloji işsizlik
 - e) **işsizlik**
237. Bu məktəb işsizliyi əmək bazarı ilə deyil, əmək haqqının çəvik xarakter daşması ilə əlaqələndirərək məşğulluğun tam olması kimi izah edir – bu hansı məktəbdir?
- a) **Keynsçi məktəb**
 - b) Klassik məktəb
 - c) Neoklassik məktəb
 - d) Marksist məktəb
 - e) Monetarist məktəb
238. Bu məktəb işsizliyi istehsal vasitələri üzərində xüsusi mülkiyyətə əsaslanan kapitalist cəmiyyətinin tarixi xüsusiyyəti kimi göstərirdi – bu hansı məktəbdir?
- a) **Marksist məktəb**
 - b) Neoklassik məktəb
 - c) Keynsçi məktəb
 - d) Klassik məktəb
 - e) Monetarist məktəb
239. İşsizliyin təbii səviyyəsinin mövcudluğuna səbəb olan amillərə aid deyil:
- a) **minimal əmək haqqının səviyyəsi haqqında qəbul olunmayan qanunlar**
 - b) əmək haqqının ödənilməsinə dair effektiv sistemdən istifadə
 - c) həmkarlar ittifaqının fəaliyyəti

- d) münasib və ya arzu olunan işin axtarılması
e) minimal əmək haqqının səviyyəsi haqqında qəbul olunan qanunlar
240. Bunların hansı işsizliyə aid deyil:
- a) **minimal işsizlik**
 - b) friksion işsizlik
 - c) struktur işsizlik
 - d) dövrü işsizlik
 - e) tsiklik işsizlik
241. İş qabiliyyətli əhalinin hərəkətini və istifadəsini xarakterizə edən qanun necə adlanır?
- a) əhalinin hərəkət və istifadəsi qanunu
 - b) əhalinin yerdəyişməsi qanunu
 - c) **əhali məşğulluğu qanunu**
 - d) belə bir qanun yoxdur
 - e) əhalinin hərəkət və yerdəyişmə qanunu
242. İstehsalın durğunluğu zamanı baş verən işsizlik:
- a) xroniki işsizlik
 - b) struktur işsizlik
 - c) **tsiklik işsizlik**
 - d) gizli işsizlik
 - e) axıcı işsizlik
243. Mövsümi işsizlik hansı növ işsizlik daxilində öyrənilir?
- a) **friksion işsizlik**
 - b) tsiklik işsizlik
 - c) struktur işsizlik
 - d) hamısı daxilində
 - e) natamam işsizlik
244. İnsanların həyat tsiklinin müxtəlif mərtəbələrində iş axtarışı ilə əlaqədar bir sahədən digər sahəyə və bir işdən digər işə keçməsinin fasiləsizliyi hansı işsizlik adlanır?
- a) **friksion işsizlik**
 - b) texnoloji işsizlik
 - c) müvəqqəti işsizlik
 - d) könüllü işsizlik
 - e) beynəlxalq işsizlik
245. Peşə ixtisas və ərazi uyğunluğunun əmələ gəlməsi hansı işsizlik sayılır?
- a) **struktur işsizlik**

- b) mövsümü işsizlik
- c) müvəqqəti işsizlik
- d) tsiklik işsizlik
- e) texnoloji işsizlik

246. Bura yeni iş yerlərinin yaradılması tədbirləri daxildir – bu forma Azərbaycanda əmək bazarının tənzimlənməməsi istiqamətində həyata keçirdiyi tədbirlər proqramı ilə üst-üstə düşür – bu hansı formadır?

- a) **fəal dövlət siyasəti**
- b) passiv siyasət
- c) işsizliyə görə sığorta sisteminin tətbiqi
- d) həmkarlar ittifaqları müqavilələri
- e) işsizliyə görə sosial müdafiənin həyata keçirilməsi

247. Qiymətlərin ümumi səviyyəsinin artması inflyasiyanı əks etdirir – bu anlayışdan ilk dəfə nə vaxt və harada istifadə olunmuşdur?

- a) **1864-1865-ci illər ABŞda**
- b) 1867-1868-ci illər Almaniyada
- c) 1861-1863-cü illər İsveçdə
- d) 1863-1864-cü illər Fransada
- e) 1868-1869-cu illər Avstriyada

248. Xalqa xəbərdarlıq kağız köpüyü yazısında inflyasiya terminini iqtisadi ədəbiyyata ilk dəfə kim gətirib?

- a) **A.Delmar**
- b) A.Marşal
- c) R.Kouz
- d) U.Cevons
- e) C.Keyns

249. Bunların hansı inflyasiya növü deyil?

- a) **fərqli inflyasiya**
- b) hiper inflyasiya
- c) açıq inflyasiya
- d) gizli inflyasiya
- e) sürətli inflyasiya

250. Qiymətlərin sərbəst hərəkəti nəticəsində aydın görünməklə iqtisadiyyatın dolayısı ilə tənzimlənməsi şəraitində baş verən inflyasiya nə adlanır?

- a) **açıq inflyasiya**
- b) gizli inflyasiya
- c) sürətli inflyasiya
- d) hiper inflyasiya

- e) mülayim inflyasiya
251. Orta illik sürəti 200%-ə qədər olarsa bu hansı inflyasiyadır?
- a) **surətli inflyasiya**
 - b) mülayim inflyasiya
 - c) açıq inflyasiya
 - d) gizli inflyasiya
 - e) normal inflyasiya
252. Orta illik sürəti 200%-dən yuxarı olarsa, sürətli inflyasiyadan fərqli olaraq bu hansı inflyasiyadır?
- a) **hiper inflyasiya**
 - b) sürətli inflyasiya
 - c) mülayim inflyasiya
 - d) normal inflyasiya
 - e) gizli inflyasiya
253. İlk antiinflyasiya siyasətinin aparılması “səmərəli tələb” prinsipi ilə bağlıdır. Bu siyasət kim tərəfindən irəli sürülmüşdür?
- a) **C.Keyns**
 - b) R.Solou
 - c) A.Marşal
 - d) O.Fillips
 - e) P.Samuelson
254. Dövlət maliyyəsinin strukturunu müəyyənləşdirin:
- a) müəssisənin büdcəsi, yerli büdcə
 - b) büdcə, büdcə gəlirləri, dövlət büdcəsi
 - c) büdcə, kredit, büdcə xərcləri
 - d) **dövlət büdcəsi, büdcədən kənar fondlar, dövlət krediti**
 - e) heç biri düz deyil
255. Dövlət borcunun formaları:
- a) uzunmüddətli borc, xarici borc
 - b) xarici borc, ortamüddətli borc
 - c) xarici borc, qısamüddətli borc
 - d) **daxili borc, xarici borc**
 - e) xarici borc, uzunmüddətli borc
256. Bu funksiya ilə maliyyə UDM-in və milli gəlirin istehsalının iştirakçıları hasil, emal, xidmət sahələri arasında bölgü və təkrar bölgünün həyata keçirilməsində fəal iştirak etməsində təzahür olunur – bu maliyyənin hansı funksiyasıdır?

- a) **Bölüşdürücü funksiya**
- b) Tənzimləyici funksiya
- c) Sabitləşdirici funksiya
- d) Təhlükəsizlik funksiyası
- e) Nəzarət funksiyası

257. Bu funksiya ilə maliyyə real buraxılışın istehsalı bolgusu və mubadiləsi üzərində nəzarəti həyata keçirir bu hansı funksiyadır

- a) **Nəzarət funksiyası**
- b) Bölüşdürücü funksiya
- c) Sabitləşdirici funksiya
- d) Təhlükəsizlik funksiyası
- e) Tənzimləyici funksiya

258. Bu funksiya vasitəsilə maliyyə fiskal alətlərlə və dövlət borcu vasitəsilə əldə olunan pul vasitələrindən iqtisadiyyatın sabitləşdirilməsi və onun artımının stimullaşdırılmasını həyata keçirir – bu hansı funksiyadır?

- a) **tənzimləyici funksiya**
- b) bölüşdürücü funksiya
- c) nəzarət funksiyası
- d) sabitləşdirici funksiya
- e) təhlükəsizlik funksiyası

259. Dövlət büdcəsinin gəlirlərinə daxildir:

- a) fiziki şəxslərin gəlir vergisi, torpaq vergisi, aksizlər
- b) hüquqi şəxslərin mənfəət vergisi, mədən vergisi
- c) yol vergisi, gömrük rüsumları, vergi olmayan gəlirlər və s.
- d) **hamısı**
- e) heç biri

260. Büdcə sistemi vasitəsilə büdcənin hansı funksiyaları reallaşır:

- a) nəzarətedici, həvəsləndirici
- b) həvəsləndirici, bölüşdürücü
- c) tənzimləyici, nəzarətedici
- d) **bölüşdürücü, nəzarətedici**
- e) təkrar istehsal, tənzimləyici

261. Birbaşa vergilərə daxil deyil:

- a) **əlavə dəyər vergisi**
- b) müəssisələrdən mənfəət vergisi
- c) gəlir vergisi və torpaq vergisi
- d) əmlak vergisi

e) təbii sərvətlərdən istifadəyə görə haqq vergisi

262. Dolayı vergilərə daxil deyil:

- a) əlavə dəyər vergisi
- b) gömrük rüsumu
- c) istehlak vergisi
- d) ixracat vergisi
- e) **royalti vergisi**

263. Bu vergi sisteminə aid deyil?

- a) **minimal vergi sistemi**
- b) progressiv vergi sistemi
- c) reqressiv vergi sistemi
- d) qarışıq vergi sistemi
- e) proporsional vergi sistemi

264. Maliyyə münasibətləri nəyi əks etdirir?

- a) dövlətlə müəssisələr arasında pul vəsaitlərinin bölgüsü münasibətlərini
- b) **pul vəsaitləri fondunun yaradılması, bölgüsü və istifadəsi münasibətlərini**
- c) dövlət büdcəsinin gəlirləri və xərcləri arasında olan münasibətləri
- d) müəssisələrin pul vəsaitlərinin yaradılması üzrə münasibətləri
- e) pul vəsaitlərinin dövlətlə vətəndaşları arasında bölgüsü

265. Kreditin verilməsinə aid deyil:

- a) **kredit şərtləri olmadan verilən kredit**
- b) kredit müəyyən məqsəd üçün verilir
- c) kredit müəyyən müddətə verilir
- d) kredit faizlə geri qaytarmaq şərti ilə verilir
- e) kredit təminatla verilir

266. Bu kredit deyil:

- a) **yığım krediti**
- b) bank krediti
- c) ipoteka krediti
- d) istehlak krediti
- e) dövlət krediti

267. Ayrı-ayrı fiziki şəxslərdə, müəssisə və firmalarda müvəqqəti sərbəstləşən pul vəsaitlərinin sərbəhbər edilməsi və onların ehtiyacı olan iqtisadi sahələrə istiqamətlərə yönəldilməsi deməkdir – bu nədir?

- a) **kredit**
- b) bank
- c) vergi
- d) maliyyə
- e) kommersiya

268. Bütövlükdə ictimai istehsalın tənzimlənməsi məqdəsilə dövlətin həyata keçirdiyi tədbirlərin tərkib hissəsi olub, ölkədə yaranmış ümumi iqtisadi vəziyyətlə sıx şəkildə əlaqədardır – bu hansı siyasətdir?

- a) **Dövlətin sosial siyasəti**
- b) Dövlətin iqtisadi siyasəti
- c) Dövlətin siyasət bazar siyasəti
- d) Dövlətin hüquqi siyasəti
- e) Dövlətin vacib siyasəti

269. Dövlət müdafiə siyasətini həyata keçirərkən hansı amilləri daha vacib sayır?

- a) əmək haqqı səviyyəsinin istehlak səbətinə uyğunlaşmasına
- b) gəlirlərin indeksləşdirilməsinə
- c) əhalinin səmərəli məşğulluğunun təmin edilməsinə
- d) **hamısına**
- e) heç birinə

270. Əhalinin sosial müdafiəsi üçün hansı şərtlər vacib sayılır?

- a) dövlət hesabına səhiyyə və sosial xidmətlər göstərilməsi
- b) ixtisaslı kadrların hazırlanmasına dövlət köməyi
- c) əhalinin aztəminatlı təbəqələrinə dövlət yardımı
- d) **hamısı**
- e) heç biri

271. İqtisadiyyata dövlətin müdaxiləsi aşağıdakı problemlərdən hansının ilk növbədə həlli üçün vacibdir?

- a) inhisarçılığın qarşısının alınması
- b) inflyasiyanın güclənməsinə yol verməmək
- c) **işgüzar fəallığı təmin etmək**
- d) yuxarıdakılardan hamısı düzdür
- e) azad rəqabətin təmini

272. C.M.Keynsin makroiqtisadi tənzimləmə nəzəriyyəsinin əsasını nə təşkil edir?

- a) **tələbin stimullaşdırılması**
- b) səmərəli təklif
- c) vergi dərəcələrinin artırılması
- d) gəlirlərin artırılması
- e) gəlirlərin artırılması

273. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin iqtisadi metodunun formaları:
- a) məqsədli və məcburi
 - b) inzibati və birbaşa
 - c) birbaşa və dolay**
 - d) inzibati və dolay
 - e) məqsədli və dolay
274. Sosial siyasətin əsas mahiyyəti və ən vacib şərtləri hansılardır?
- a) ayrı-ayrı təbəqələr arasında münasibətlərin saxlanılması
 - b) ictimai istehsalda iştirak üçün iqtisadi stimulların formalaşması
 - c) sosial qrantların yaradılması
 - d) hamısı**
 - e) heç biri
275. Sosial müdafiə əhalini ağır maddi vəziyyətdə olan təbəqələrini nədən qorumalıdır?
- a) inflyasiyadan
 - b) işsizlikdən
 - c) yoxsulluqdan
 - d) hamısından**
 - e) heç birindən
276. Dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsi neçənci illərdə iqtisadi böhran zamanı üzə çıxdı?
1929-1933-cü illər
- a) 1928-1929-cu illər**
 - b) 1930-1933-cü illər
 - c) 1931-1932-ci illər
 - d) 1932-1933-cü illər
277. Mövcud ölkədə (regionda) orta səviyyədə yaşamağa imkan verən minimal istehlak səbətinin dəyərinin göstəricisi:
- a) mütləq yoxsulluq həddi
 - b) minimum istehlak büdcəsi
 - c) yoxsulluq
 - d) yaşayış minimumu
 - e) nisbi yoxsulluq həddi**
278. Vergi çıxılmaqla qalan əhali gəlirləri bu:
- a) əhalinin pul gəlirləri
 - b) əmək haqqı
 - c) sərəncamda qalan real pul gəlirləri
 - d) orta aylıq əmək haqqı
 - e) ev təsərrüfatlarının sərəncamında qalan gəlir**

279. M.Fridman iqtisadiyyatın tənzimlənməsində hansı amilə üstünlük vermişdir?
- a) xarici iqtisadi
 - b) büdcə-vergiyə
 - c) pul-kreditə**
 - d) sosial siyasətə
 - e) qiymət siyasətinə
280. dövlətin iqtisadi tənzimlənməsində vacib şərt:
- a) rəqabət mühitinin formalaşdırılması**
 - b) ehtiyatların səmərəli bölgüsünün həyata keçirilməsi
 - c) iqtisad stabilliyin təmin edilməsi
 - d) gəlirlərin yenidən bölgüsü
 - e) hüquqi bazarın yaradılması
281. İqtisadi tənzimləmə üsullarına hansı amillər aiddir?
- a) dövlət xərcləri və vergiləri ilə bağlı fiskal siyasət
 - b) qiymət və pul-kredit siyasəti
 - c) gömrük və xarici iqtisadi siyasət
 - d) hamısı**
 - e) heç biri
282. Hansı modelə görə cəmiyyətdə iqtisadi yüksəlişə və tam məşgulluğa nail olmaq üçün dövlət tələbin səviyyəsinə təsir göstərməklə, onu stimullaşdırmaqla bütünlüklə iqtisadiyyatı tənzimləyə bilər?
- a) Keynsçilik modeli**
 - b) R.Harrod modeli
 - c) R.Solon modeli
 - d) Y.Tinbergen modeli
 - e) E.Domar modeli
283. “Məşgullüqun, faizin və pulun ümumi nəzəriyyəsi” əsəri kim tərəfindən yazılmışdır?
- a) C.Keyns**
 - b) A.Marşal
 - c) K.Menger
 - d) C.S.Mill
 - e) T.Maltus
284. Müxtəlif ölkələrin milli təsərrüfatlarının əməkdaşlıq etmək yolu ilə onların ya tam və yaxud qismən vahid hala salınması:
- a) iqtisadi sistem
 - b) iqtisadi tənzimlənmə
 - c) iqtisadi mühit

- d) **iqtisadi integrasiya**
- e) iqtisadi stimullaşdırma

285. Qlobalıq termininin mənəsi bir neçə mühüm mənə kəsb edir. Bunlardan hansı iqtisadiyyatın fəaliyyət dairəsinə aid edilir?

- a) miqyaslı
- b) **ümumbəşəri**
- c) əhatəli
- d) planetlər
- e) beynəlmiləl

286. Dünya miqyasında qlobal iqtisadi problemləri işərisində bəşəriyyət üçün ən ümdəsi nədir?

- a) **sülhün bərqara olması**
- b) yoxsulluğun aradan qaldırılması
- c) bazara keçən ölkələrin iqtisadi geriliyini aradan qaldırılması
- d) təhlükəli xəstəliklərin ləğv edilməsi
- e) beynəlxalq terrorizmlə mübarizə

287. Təbiətlə cəmiyyət arasında qarşılıqlı, ümumi qanunauyğunluğu, ətraf mühitin mühafizəsini, təbii resurslardan daha məqsədəuyğun qaydada və səmərəli istifadə edilməsini öyrənən elm nə adlanır?

- a) **Ekologiya elmi**
- b) Hidrometrologiya elmi
- c) Geologiya elmi
- d) Okeaniya elmi
- e) Təbiət elmi

288. Bugün ən qlobal iqtisadi problem sayılan amil:

- a) ərzaq qıtlığı və təbii ehtiyatların tükənməsi
- b) əhalinin həddən artıq çoxalması
- c) narkomaniya və xəstəliklər
- d) dünyada qaçqın və köçmənlərin sayının çoxalması
- e) **hamısı doğrudur**

289. Urbanisasiyanın meydana gəlməsinin, inkişaf edib qlobal prosesə çevrilməsinin başlıca amillərindən biri:

- a) **elmi-texniki tərəqqi**
- b) təbii resursların tükənməsi
- c) etnik çəkişmələr
- d) elmi-texniki gerilik
- e) ətraf mühitin qorunması

290. Dünya birliyinin gələcək sosial-iqtisadi tərəqqisinin mövcud güclənməsinə zərər yetirə bilən təhlükə:
- a) işsizlik
 - b) ekoloji fəlakət**
 - c) texniki tərəqqi
 - d) xəstəliklər
 - e) su problemi
291. Respublikamızda ləngimədən qlobal iqtisadi problemlərin həlli üçün hansı tədbirlər görülməlidir:
- a) istehsal olunan milli gəlir vahidinin təbii resurs tutumunun aşağı salınması təmin olunmalıdır
 - b) milli gəlirin ekoloji təmizliyinin yüksəltməklə ölkə iqtisadiyyatına dəyən zərərin minimuma endirilməsinə nail olmaq
 - c) keçmiş ittifaqdan miras qalmış
 - d) xəzər dənizi probleminin təcili olaraq həll edilməsi
 - e) hamısı**
292. Qlobal iqtisadi problemlər sistem kimi hansı aspektdə fəaliyyət göstərməlidir:
- a) sosial-iqtisadi
 - b) sosial-mədəni
 - c) elmi-texniki
 - d) heç bir aspektdə
 - e) bütün aspektlərdə**
293. XXI əsrin başlanğıcına olan dövrdə “ətraf mühitin qorunması və “təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə edilməsi” sahəsində hansı amili düzgün hesab etmək olar?
- a) təbiətin mühafizəsi tədbirlərinin səmərəliliyinin yüksəldilməsi
 - b) az tullanan və tullantısız texnoloji proseslərin geniş tətbiq edilməsi
 - c) təbii ehtiyatlardan, xammaldan, materiallardan istifadəsinin təmin edilməsi
 - d) hamısını**
 - e) heç birini
294. Son onilliklərdə qlobal iqtisadi problemlərə aid hansı mühüm işlər görülmüşdür və ən vacib amil hansıdır?
- a) enerji böhranının ləğv edilməsi
 - b) bir çox xəstəliklərlə mübarizə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq etmək
 - c) sülh şəraitində beynəlxalq münasibətlərin inkişafı və planetimizdə sosial ədalətin təzahürlərinin – aclığın, yoxsulluğun aradan qaldırılması
 - d) təbii ehtiyatlardan səmərəli və kompleks şəkildə istifadə olunması
 - e) hamısı görülmüşdür və amillərin hamısı vacibdir**
295. Dünya təsərrüfatının strukturuna bunlardan hansı daxildir?

- a) **transmilli korporasiyalar**
- b) mülkiyyətin iqtisadi reallaşması
- c) elmi-texniki tərəqqinin sürətli inkişafı
- d) tədiyyə balansının təmin olunması
- e) məhsuldar qüvvələrlə istehsal münasibətləri arasında olan ziddiyyətlərin həlli

296. Beynəlxalq immiqrantlar neçə kateqoriyaya ayrılır:

- a) gizli yolla gələn, kontrakt üzrə işləyən
- b) qeyri-leqal, sığınacaq istəyən, kontraktlı
- c) gizli yolla gələn, qaçqınlar və leqal olan
- d) qeyri-leqal, qaçqınlar, kontrakt üzrə işləyənlər
- e) **qaçqınlar, sığınacaq istəyənlər, qeyri-laqel immiqrantlar, kontrakt üzrə işləyənlər, ölkəyə gizli yolla gələnlər**

297. Mülkiyyət münasibətlərinin qloballaşması, əmək bölgüsü və kooperasiyalaşmanın daha yüksək səviyyəsi, təsərrüfatların təşkilinin yeni formaları, beynəlxalq iqtisadi təşkilatların tənzimləyici rolu:

- a) makroiqtisadi tendensiya
- b) **qloballaşma tendensiyası**
- c) xarici ticarətin güclənməsi tendensiyası
- d) beynəlxalq iqtisadi tendensiyanın güclənməsi
- e) ictimai istehsalın artım tempi

298. Qlobal iqtisadiyyatın əsas göstəricilərindən biri olub, əhali faizi, hansı ki, gəlirlə və istehlak səviyyəsi ilə əlaqədardır, bu:

- a) xəstəlik
- b) **yoxsulluq**
- c) ətraf mühitin çirklənməsi
- d) istehsalın artımı
- e) beynəlxalq əmək bölgüsü

299. Qlobal iqtisadi problemlərin təsnifləşdirilməsi planında daha vacib hansı amil sayılır?

- a) cinayətkarlıq və polis hakimiyyətlərinin amansızlığı
- b) azon boşluğu
- c) əxlaqi sərvətlərin tənəzzülül
- d) köhnəlmiş təhsil sistemi
- e) **hamısı**

300. Gələcək üçün qorxulu hal sayılan amil hansıdır?

- a) təbii ehtiyatların tükənməsi
- b) okean və dənizlərin çirklənməsi

- c) ətraf mühitin mühafizəsi hava hövzəsinin çirklənməsi
- d) hamısı**
- e) heç biri